

Guide til hvordan du vurderer en besvarelse af SDQ

(Strengths and Difficulties Questionnaire)

Version 1

Hvad er SDQ?	3
Vejledning i at læse og forstå SDQ-resultater	3
Sådan anvender du en SDQ-besvarelse	4
TRIN 1: Undersøg scoren for påvirkning af trivsel og funktion	5
TRIN 2: Undersøg samlede problemscore	5
TRIN 3: Undersøg de fem delscorer	5
Henvielse til udredning	7
Vurdering af forandringer over tid	8
Bilag 1: Eksempel med SDQ-scorer for en dreng på 8 år	11
Bilag 2: SDQ-besvarelser for en gruppe anbragte børn	12
Bilag 3: SDQ-besvarelser for børn, der er fyldt 11 år	14
Derfor svarer børn anderledes end voksne	14
Anbragte børns besvarelser skiller sig ud fra andre børns besvarelser	14

Hvad er SDQ?

Denne guide beskriver, hvordan familieplejekonsulenter og sagsbehandlere kan bruge Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) til at vurdere et plejebarns trivsel.

SDQ er et kort spørgeskema, der kan afdække eventuel mistrivsel hos børn og unge. SDQ kan samtidig bruges som grundlag for en samtale om barnets trivsel med andre fagpersoner, plejeforældre, forældre og barnet selv.

Spørgeskemaet består af 25 spørgsmål om styrker og vanskeligheder samt 7 overordnede spørgsmål om, hvordan barnet mestrer hverdagen. Alle spørgsmål besvares med enten Passer ikke, Passer delvist eller Passer godt. Spørgeskemaet kan udfyldes på 5-10 minutter. Information om SDQ findes også på hjemmesiden:

www.BoernUngeLiv.dk

Vejledning i at læse og forstå SDQ-resultater

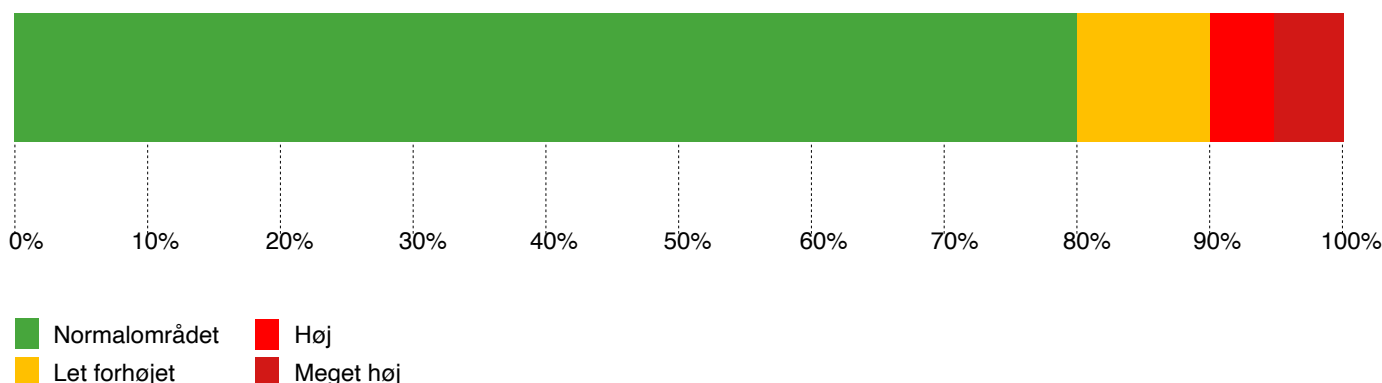
Den uerfarne bruger af SDQ vil have brug for 15-30 minutter til at læse to-tre besvarelser og tage stilling til, hvad der skal drøftes på næste møde. Den erfarne bruger vil typisk bruge 5-10 minutter på et barns SDQ-skemaer med to-tre besvarelser.

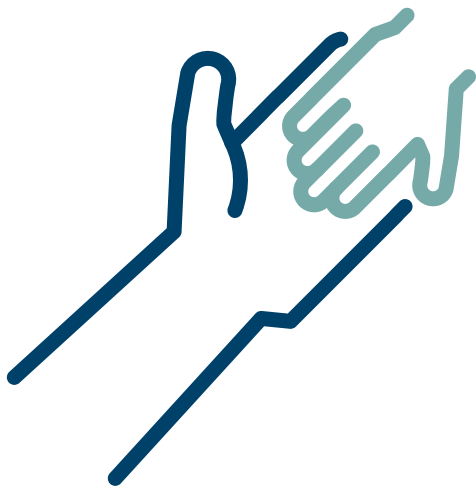
SDQ opgøres i fire intervaller og afspejler niveauet af trivsel

Når det elektroniske system opgør en SDQ-besvarelse vedrørende et plejebarn, sammenligner systemet med en meget stor gruppe af danske børn. Denne sammenligning vises som en figur med farver, som du kan se illustreret i figur 1.

Figur 1 Opgørelsen af SDQ medfører en kategorisering, så du kan se en sammenligning af barnets score med en stor gruppe jævnaldrende

Figur 1: Ved vurdering med SDQ vil mindst 80 % af børn ende i kategorien almindelig. Det betyder, at de sandsynligvis er i trivsel. Cirka 10 % af børn vil ligge i kategorien let forhøjet, hvilket betyder forekomst af mistrivsel i let forhøjet grad. Cirka 5 % af børnene vil ligge i kategorien høj grad af mistrivsel, og maksimalt 5 % vil have meget høj grad af mistrivsel.

Sådan anvender du en SDQ-besvarelse

Der er tre trin i din vurdering af en SDQ-opgørelse. Disse trin gennemgås i detaljer i det følgende afsnit, men her følger en oversigt:

1. Undersøg scoren for påvirkning af trivsel og funktion. Den er central, fordi den fortæller, hvor påvirket barnet er af sine vanskeligheder i dagligdagen.
2. Undersøg samlede problemscore.
3. Undersøg de fem delscorer.

At undersøge en score betyder, at du ser, hvordan scoren er kategoriseret (det vil sige almindelig, let forhøjet, høj eller meget høj). Når scoren er almindelig, vil du ofte blot gå videre til næste trin, fordi besvarelsen afspejler samme funktionsniveau som hos de fleste jævnaldrende.

Hvis scoren kategoriseres som let forhøjet, høj eller meget høj, skal du kigge på de spørgsmål, der indgår i scoren, for at forstå, hvad der giver en bestemt score. Hver besvarelse af et enkelt spørgsmål udløser et point på 0, 1 eller 2.

En bestemt SDQ-score afspejler blot en sammentælling af pointene for de svar, der indgår i scoren. For at lette dit overblik over scorer og spørgsmål er det elektroniske

system sat op, så alle de spørgsmål, der indgår i den samme score, er samlet ét sted, og spørgsmålene er farvet afhængigt af, hvordan scoren er kategoriseret.

I tabel 1 herunder ses en samlet oversigt over de tre trin i vurderingen af en SDQ-besvarelse:

Tabel 1 Oversigt over trin i vurderingen af SDQ-scorer

TRIN 1: Vurder score for påvirkning af trivsel og funktion (forskellige værdier for forældre (fra 0 til 10) og lærere (fra 0 til 6). Kig eventuelt på de enkelte spørgsmål).

TRIN 2: Vurder score, der udgør den samlede problemscore (værdier fra 0 til 40). Kig eventuelt på de enkelte spørgsmål.

TRIN 3: Vurder de fem delscorer. Kig eventuelt på de enkelte spørgsmål for hver score:

1. Følelsesmæssige symptomer (værdier 0-10)
2. Adfærdsmæssige symptomer (værdier 0-10)
3. Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder (værdier fra 0-10)
4. Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende (værdier fra 0-10)
5. Sociale styrkesider (værdier fra 0-10)

Når du logger ind på hjemmesiden www.BoernUngeliv.dk, ser du kun resultater, som er relevante for det barn, du er i gang med at vurdere. Hvis det kun er en enkelt voksen, der har besvaret SDQ, må du være særlig opmærksom på, at besvarelsen kun repræsenterer dennes perspektiv.

Husk, at de forskellige besvarelser typisk ikke er ens, og at det elektroniske system kategoriserer de faktuelle (altså de numeriske) scorer forskelligt afhængigt af, om det er en forælder eller en lærer, der har besvaret. De forskellige grænseværdier fremgår i bilag 1. Her ses det, at den samme talværdi nogle gange kan ligge i forskellige kategorier (almindelig/let forhøjet/høj/meget høj) afhængigt af, hvem der har svaret.

TRIN 1: Undersøg scoren for påvirkning af trivsel og funktion

En score på påvirkning af trivsel og funktion er væsentlig, fordi den oplyser, hvor påvirket barnet er i hverdagen af udfordringerne. Vurderingen af de øvrige scorere skal således altid ske i lyset af scoren for påvirkning af trivsel og funktion:

- En almindelig score i påvirkning af trivsel og funktion tyder på, at barnet mestrer udfordringerne i hverdagen. Det anbefales fortsat at bruge information fra de øvrige dele af SDQ til en uddybende dialog med plejeforældrene.
- En let forhøjet, høj eller meget høj score er tegn på forskellige grader af mistrivsel, og vi anbefaler derfor, at du er særlig opmærksom på, hvorvidt barnet får den fornødne støtte.

Når du har vurderet scoren for påvirkning af trivsel og funktion, er det tid til næste skridt, hvor du først undersøger samlede problemscore og dernæst de fem delscorer.

TRIN 2: Undersøg samlede problemscore

Den samlede problemscore siger kun indirekte noget om alvoren af de eventuelle vanskeligheder. Det skyldes, at den samlede problemscore blot er en sammenlægning af fire ud af fem delscorer. De fire delscorer afdækker følgende områder:

- Følelsesmæssige symptomer
- Adfærdsmæssige symptomer
- Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder
- Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende

Samlede problemscore er således et groft mål og giver et fingerpeg om, hvorvidt der er vanskeligheder på få eller mange områder og omfanget af vanskelighederne. Vi anbefaler, at du går videre med at analysere delscorer for at få et indtryk af, hvad der ligger bag den samlede problemscore.

TRIN 3: Undersøg de fem delscorer

På de næste sider gennemgår vi, hvordan du skal vurdere hver af de fem delscorer.

Vurdering af delscore for følelsesmæssige symptomer

- En almindelig delscore kan tyde på, at barnet ikke særlig ofte reagerer med følelsesmæssige sympto-

mer. Vær dog opmærksom på, at børn/unge selv kan opleve symptomer på mistrivsel, som plejeforældre og lærere/pædagoger ikke umiddelbart ser. Det er nemlig vanskeligere at observere reaktioner som angst og depression, der er indadrettede symptomer på afmagt, end udadrettede reaktioner, der er mere synlige for omgivelserne. De spørgsmål, der indgår i delscoren, er generelt sværere at bemærke i skolemæssige sammenhænge, hvorfor lærere ofte scorer lavere end forældre.

- En let forhøjet delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder udfordringer i hverdagen, som han eller hun har svært ved at håndtere. Barnets følelsesmæssige symptomer kan være tegn på forhold i hverdagen, som det ikke mestrer.
- En høj til meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad oplever manglende mestring i hverdagen. Det er vigtigt i den opfølgende samtale at identificere de situationer, som får symptomerne til at blusse op.

Vurdering af delscore for adfærdsmæssige symptomer

- En almindelig delscore indikerer, at barnet ikke særlig ofte reagerer med adfærdsmæssige symptomer.
- En let forhøjet score på adfærdsmæssige symptomer er formentlig et tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder udfordringer, som han eller hun har svært ved at håndtere.
- En høj eller meget høj delscore på adfærdsmæssige symptomer er som regel udtryk for, at barnet tilbagevendende kommer til kort overfor konkrete krav eller forventninger. Det vil sige, at der er tale om spontane udtryk for afmagt knyttet til bestemte situationer. En høj eller meget høj delscore ses sjældent isoleret fra andre vanskeligheder. Det er vigtigt at se på adfærden, som de enkelte spørgsmål afdækker, og i hvilke sammenhænge, de optræder. Vær opmærksom på, at der kan være tale om ret forskellige underliggende årsager til barnets adfærd.

Vurdering af delscore for hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder

Delscoren hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder

omhandler både de to adfærdstyper, der indgår i delscorens navn, og om barnets adfærd er impulsiv. Især den impulsive adfærd kan give problemer i forhold til venner og voksne. For delscoren hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder er det særlig vigtigt at se på besvarelser fra både skole og hjem. Er der tale om mere massive vanskeligheder, ses de ofte begge steder.

Nogle gange ses det, at barnet er på overarbejde i det ene miljø og samarbejder ud over evne, hvorefter det kompenserer/reagerer i det andet miljø. Ved tolkning af denne score er det vigtigt at være bevidst om kompleksiteten, fx at når børn er følelsesmæssige overbelastet, vil de også have problemer med at koncentrere sig, fordi tankerne er et andet sted.

Husk derfor at spørge ind til om der er stor variation i opmærksomhedsvanskelighederne over tid, og om forældrene kan se en sammenhæng i forhold til, hvor følelsesmæssigt belastet barnet er.

- En almindelig delscore tyder på, at barnet ikke er udfordret af hyperaktivitet, impulsivitet og/eller opmærksomhedsvanskeligheder i sin dagligdag. Lærere vil typisk vurdere pigers score lavere end drenges – men det betyder ikke nødvendigvis, at pigerne selv oplever at have mindre grad af opmærksomhedsvanskeligheder.
- Ved en let forhøjet delscore er det væsentligt at være opmærksom på, at barnet kan have svært ved at fastholde opmærksomheden på almindelige opgaver på en alderssvarende måde. En let forhøjet delscore kan ligeledes afspejle, at barnet indimellem er rastløs eller motorisk aktiv på upassende tidspunkter (for eksempel rejser sig hyppigt fra stolen i undervisningen), og/eller at barnet har en mere impulsiv adfærd end sine jævnaldrende.
- En høj eller meget høj delscore kan være tegn på betydelige vanskeligheder med hyperaktivitet og/eller opmærksomhedsvanskeligheder. Sådanne vanskeligheder fremtræder oftest i skolemæssig sammenhæng grundet de krav, der er i skolen. Dog vil betydelige vanskeligheder ofte vise sig i alle eller de fleste miljøer, som barnet færdes i.

Vurdering af delscore for vanskeligheder i forhold til jævnaldrende

- En almindelig delscore er udtryk for, at barnet eller den unge formentlig ikke har vanskeligheder i sine relationer med jævnaldrende. Dette er en beskyttende faktor i forhold til mistrivsel.
- Ved en let forhøjet delscore er det væsentligt at være opmærksom på, at barnet kan have vanskeligheder i sine relationer med jævnaldrende.
- En høj til meget høj delscore tyder på en isoleret og sårbar position i forhold til jævnaldrende. Dette bør tages alvorligt. Forskellige faktorer kan indirekte påvirke delscoren vanskeligheder i forhold til jævnaldrende, eksempelvis barnets sundhedsmæssige og sociale forhold. Ved en høj eller meget høj delscore er det især relevant at være opmærksom på delscoren for sociale styrkesider. Hvis scoren for sociale styrkesider er lav, kan det være tegn på, at barnet er udfordret af grundlæggende svage sociale evner. Det samme mønster

ses dog hyppigere ved opmærksomheds- og impulsstyringsvanskeligheder. Her handler det ikke nødvendigvis om mangel på sociale evner. Men barnet kan ikke samle sig om at se andres behov.

Vurdering af delscore for sociale styrkesider

Udsagnene i denne del af SDQ beskriver barnets sociale styrkesider. Disse udsagn indgår IKKE i den samlede problemscore i modsætning til de fire øvrige delscorer.

Delscoren for sociale styrkesider siger noget om barnets evne til at indgå i sociale relationer. Ved denne score er alle spørgsmål positivt formuleret. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at en høj værdi her er positiv. Dette er modsat for de andre fire delscorer. Det kan du se af figur 2.

- En almindelig delscore tyder på, at barnet kan udvise både indlevelse og medfølelse i de sammenhænge, som den voksne ser barnet i. Det er en meget vigtig ressource, som er værd at notere sig. At have stærke sociale kompetencer er en beskyttende faktor i forhold til barnets mentale sundhed, da det øger potentialet for gode relationer både til voksne og jævnaldrende.
- En let nedsat delscore indikerer, at barnet ikke altid formår at være opmærksom på og imødekomme overfor andres behov.
- En lav eller meget lav score er bekymrende i forhold til sociale relationer fremadrettet. Især hvis det ses på tværs af respondenter, kan det være tegn på grundlæggende udviklingsmæssige vanskeligheder.

Vurdering af besvarelser fra forskellige respondenter

Når du får data fra forskellige respondenter, vil det være relevant at se på både, hvor der er grund til bekymring, og hvor der er stor forskel i synet på barnet. Besvarelserne bliver vist ved siden af hinanden i IT-plattformen. En lille rød stjerne markerer de steder, hvor der er stor forskel på, hvordan forskellige respondenter besvarer det samme spørgsmål.

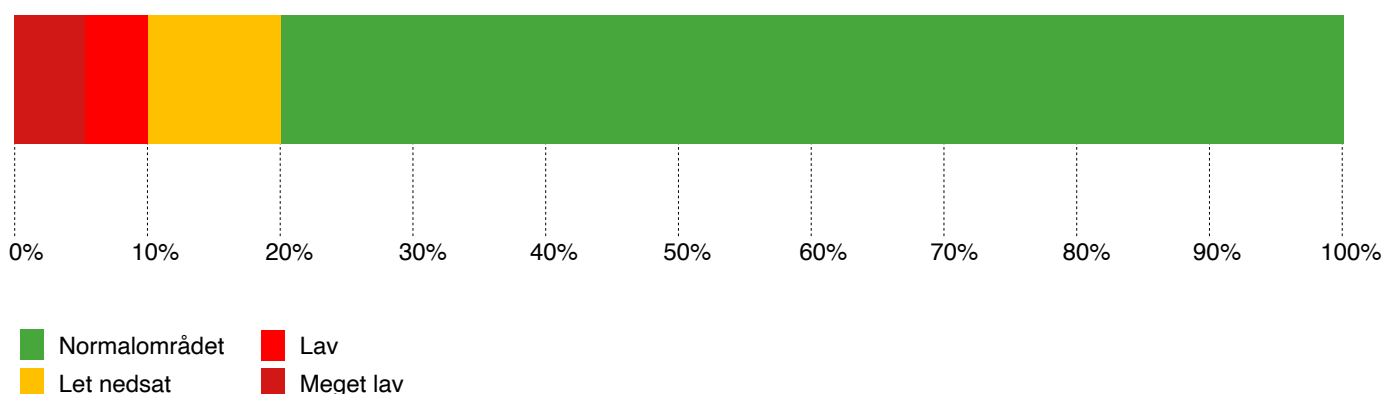
Henvi sning til udredning

Der kan være både åbenlyse og mindre åbenlyse årsager til, at et barn mistrives, og for nogle børn er det relevant at blive udredt for bagvedliggende årsager. Den enkelte familieplejekonsulent/sagsbehandler skal overveje, hvorvidt der er behov for henvisning til PPR og eventuelt psykiatrien. Det er især relevant at henvise, når:

- en SDQ-besvarelse viser en score for påvirkning og funktion som høj eller meget høj samt en eller flere delscorer, der kategoriseres som høje eller meget høje
- der har været mistrivsel gennem længere tid.

Relevansen af henvisningen skal naturligvis også ses i lyset af, hvilke tiltag der allerede har været afprøvet og med hvilken effekt.

Figur 2 En gennemsnitlig fordeling af delscoren sociale styrkesider

Vurdering af forandringer over tid

Anden gang du bruger SDQ på et plejebarn, kan du se, om der er sket forandringer siden sidst. Man skal dog være opmærksom på, at SDQ er et overordnet redskab, hvorfor der kan ske betydningsfulde forandringer over tid, som SDQ ikke indfanger, men som sandsynligvis vil kunne måles med mere fintmaskede spørgeskemaer.

For eksempel vil et specifikt spørgeskema, der udelukkende afdækker eventuel angst, være langt bedre til at måle effekten af en angstbehandling, end det mere grovmaskede SDQ, der måler generel trivsel, og hvor der skal mere til for at se en forandring over tid.

Sådan ser du SDQ-ændringer over tid

Når du har brugt SDQ to gange eller mere, kan du få følgende resultater ud:

1. **To spørgsmål:** Alle respondenternes besvarelse af to spørgsmål, hvor de er blevet bedt om at svare, om der er sket en forandring som følge af en indsats siden sidst.
2. **Flere SDQ-scorer:** To grafer, som viser alle respondenternes besvarelse på scoren for påvirkning af trivsel og funktion samt den samlede problemscore.
3. **Tilvalgsknappen størrelse af forandringen:** Du kan vælge at få vist en graf, der vurderer, om forandringen er en betydningsfuld forandring, eller om det lige så vel kan være en tilfældig fremgang eller tilbagegang. Denne vurdering er baseret på interventionsstudier af SDQ om sandsynlig fremgang, og det er første gang, at det bruges i praksis. Denne graf kommer kun frem, hvis du klikker på størrelse af forandringen.

Nedenfor følger en beskrivelse af disse tre slags svar, og hvordan du kan bruge dem.

To spørgsmål om forandring

Når en SDQ-besvarelse gentages, bliver plejeforældre og lærer/pædagog bedt om at besvare to spørgsmål om forandring:

1. I hvilket omfang opleves barnets problemer at have ændret sig gennem forløbet?
2. I hvilket omfang har forløbet gavnet på andre måder, for eksempel givet ny viden eller gjort det lettere at leve med problemerne?

Svarene skal bruges til en dialog om, hvorvidt respondenterne oplever en forandring, som de forbinder med den indsats, der har været gjort siden sidst.

Flere SDQ-scorer

Du vil se en grafisk fremstilling af, hvordan scoren for påvirkning af trivsel og funktion og den samlede problemscore har ændret sig siden sidste SDQ-besvarelse.

Du skal sammenligne forandringen i den samlede problemscore med forandring i scoren for påvirkning af trivsel og funktion. Der kan for eksempel være sket væsentlige ændringer i barnets funktion i hverdagen, uden at den samlede problemscore er ændret.

På næste side ser du et eksempel på, hvordan den grafiske fremstilling ser ud. Dette eksempel viser tre respondenter og sammenligner scoren for barnets påvirkning af trivsel og funktion på tre tidspunkter.

Tilvalgsknappen størrelsen af forandring

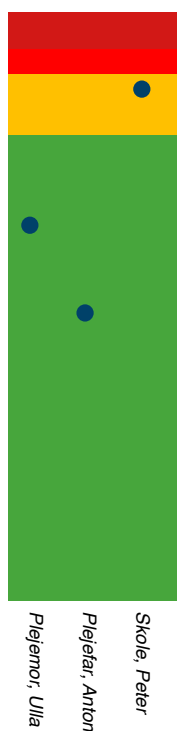
Når du klikker på knappen vurder forandring, forbindes respondenternes svar med linjer. Dermed kan du let se, om for eksempel plejemors svar indikerer, at det går bedre eller dårligere for barnet end ved hendes forrige besvarelse. Der vil være en linje mellem forskellige besvarelser. Denne linje er udelukkende tænkt som en støtte til en dialog om forandringer i barnets trivsel.

Hjælp til tolkning:

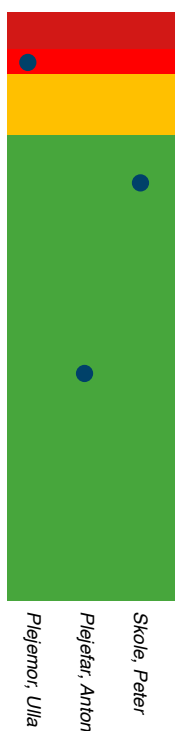
- Hvis linjen er *sort*, er der sandsynligvis tale om en betydningsfuld og mærkbar forandring. Forandringen kan være positiv eller negativ.

- Hvis linjen er *lilla*, er forandringen så lille, at der kan være tale om et tilfældigt udsving.
- Det er svært at se forandringer på tværs af miljøer – det vil sige, hvis en indsats gives i hjemmet, vil der højst sandsynligt være større fremgang i hjemmet end i skolen. Derfor er det helt naturligt, hvis ikke alle respondenters svar indikerer en betydningsfuld forandring.
- En SDQ-besvarelse kan ikke opfange alle betydningsfulde forandringer i et barns trivsel.

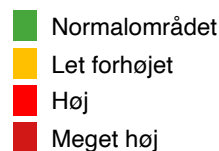
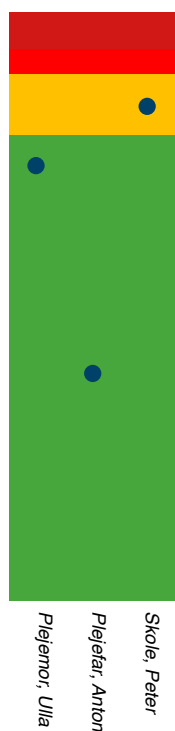
SDQ 19/12/2019

SDQ 25/01/2020

SDQ 18/02/2020

Bilag 1: Eksempel med SDQ-scorer for en dreng på 8 år

Tabel 2 illustrerer, hvilke kategorier de forskellige scorere hører under.

Tabel 3 viser scorere og kategorier for sociale styrkesider. Delscoren sociale styrkesider er illustreret med egen tabel, fordi den – som den eneste – er positivt formuleret. Den går derfor fra almindelig til meget lav, mens de andre delscorer går fra almindelig til meget høj.

Det er vigtigt at understrege, at disse scorere kun gælder for drenge i alderen 6-10 år. Der findes lignende tabeller for andre aldersgrupper og for begge køn. De er integreret i BørnUngelivs platform.

Tabel 2: SDQ-scorere og kategorier for drenge mellem 6 og 10 år

	Almindelig	Let forhøjet	Høj	Meget høj
Score for påvirkning af trivsel og funktion				
(Pleje)forældre	0-2	3	4	5-10
Lærer/pædagog	0-3	4	5-6	7-10
Samlede problemscore				
(Pleje)forældre	0-13	14-17	18-20	21-40
Lærer	0-13	14-17	18-20	21-40
Delscore for vanskeligheder i forhold til jævnaldrende				
(Pleje)forældre	0-2	3-4	5	6-10
Lærer/pædagog	0-2	3-4	5	6-10
Delscore for hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder				
(Pleje)forældre	0-6	7-8	9	10
Lærer	0-7	8-9	10	--
Delscore for følelsesmæssige symptomer				
(Pleje)forældre	0-4	5-6	7	8-10
Lærer/pædagog	0-3	4	5	6-10
Delscore for adfærdsmæssige symptomer				
(Pleje)forældre	0-2	3	4	5-10
Lærer/pædagog	0-3	4	5-6	7-10

Tabel 3: Scorere og kategorier for delscoren sociale styrkesider

	Almindelig	Let nedsat	Lav	Meget lav
Delscore for sociale styrkesider				
(Pleje)forældre	7-10	6	5	0-4
Lærer/pædagog	5-10	4	3	0-2

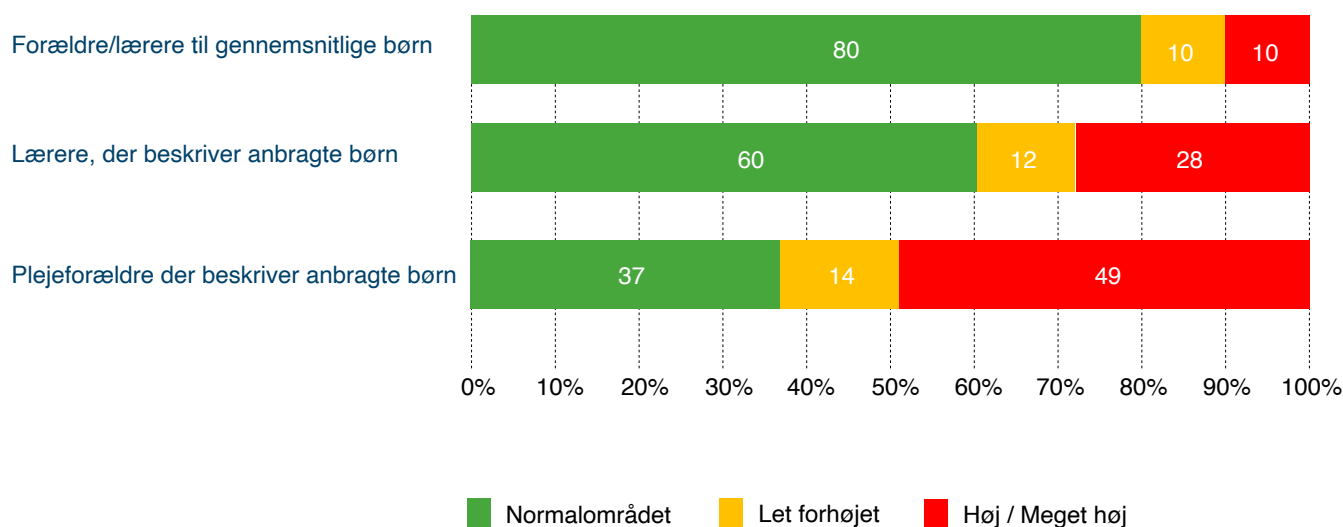
Bilag 2: SDQ-besvarelser for en gruppe anbragte børn

Børn, der er anbragt, har mindre grad af trivsel end et gennemsnitligt barn, hvilket ses af figur 3 nedenfor. Det er vist i mange undersøgelser og varierer meget – det vil sige fra børn i trivsel til børn i massiv mistrivsel. I figuren ses en sammenligning mellem et anbragt barn og et gennemsnitligt barn. Formålet er at illustrere, at anbragte

børn er en børnegruppe med behov for en særlig indsats, og at de ofte har det svært på tværs af gruppens varierende karakteristika som køn, alder, varighed af ophold hos plejefamilie, hyppighed af samvær med biologisk familie med mere.

Figur 3 SDQ besvarelser vist for børn, der er anbragt

Figur 3: Figuren illustrerer SDQ-scoringer fra en undersøgelse af VIVE fra 2018, der særligt ser på børn anbragt i plejefamilie. SDQ-besvarelserne er udfyldt af plejeforældre og lærere for anbragte børn i 1.-8. klasse og er indsamlet i 24 danske kommuner. Andre danske undersøgelser finder både højere og lavere procentsatser for mistrivsel målt med SDQ for anbragte børn. Fælles for alle undersøgelserne er, at der SDQ viser en betydeligt øget forekomst af mistrivsel hos anbragte børn sammenlignet med ikke-anbragte børn.

1 Eiberg, M., Andersen, L. K., & Scavenius Sonne-Schmidt, C. (2018). Skolestøtte til børn i familiepleje—delrapport I. København: VIVE—Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Bilag 3: SDQ-besvarelser for børn, der er fyldt 11 år

Når barnet er fyldt 11 år, skal du vælge, om barnet selv skal udfylde SDQ. Du bør lade dit valg afhænge af, om du tror, at barnet er alderssvarende og har den modenhed, der skal til for at reflektere over, hvordan han eller hun har det over tid. Hvis du vælger ikke at bruge SDQ med barnet, kan du i stedet bruge det samtaleværktøj til børnesamtalen, som projekt Mig og Min Plejefamilie har udarbejdet.

De 25 SDQ-spørgsmål til børn mellem 11 og 17 år er næsten identiske med de 25 spørgsmål til plejeforældre og lærere. Du skal derfor vurdere barnets besvarelse på samme måde, som du vurderer besvarelserne fra de voksne. Dog er der nogle ting, du bør være opmærksom på. De er beskrevet nedenfor.

Derfor svarer børn anderledes end voksne

Du bør ikke forvente en direkte sammenhæng mellem barnets besvarelse af SDQ og de voksnes besvarelser. Det skyldes flere faktorer:

1. Barnets besvarelse giver mulighed for at få et indblik i barnets indre liv. De voksnes besvarelser er udelukkende en beskrivelse af relationen og observerbar adfærd.
2. Forskning viser, at udsatte børn ofte beskriver flere følelsesmæssige symptomer på fx ængstelse og tristhed, end de voksne beskriver, de ser hos barnet. Det skyldes blandt andet, at følelsesmæssige symptomer ikke er lige så synlige for forældre og lærere som anden adfærd.
3. Når en person udfylder SDQ, bliver vedkommende bedt om at vurdere barnets adfærd indenfor de sidste 6 måneder. Børn har langt sværere ved at beskrive, hvordan de har det over tid end voksne. Barnets besvarelse er derfor i højere grad et her-og-nu billede.

Anbragte børns besvarelser skiller sig ud fra andre børns besvarelser

Anbragte børn er ofte i et dilemma, når en fagperson be-

der dem beskrive deres egen trivsel, læring og adfærd. Børnene ved af erfaring, at deres egen og de voksnes udtalelser kan have enorm indvirkning på fremtidige relationer, skolesituation og bo-situation. Nogle anbragte børn vil derfor svare ud fra, hvad de tror er bedst for deres samlede situation. For eksempel kan de tænke, at hvis de afkrydser, at alt går godt, vil socialrådgiveren lade dem blive hos plejefamilien, eller flytte hjem.

Derfor skal tolkningen af SDQ ske i lyset af samtalen med barnet og et samlet billede af barnets situation baseret på input fra adskillige fagpersoner og de voksne i barnets hverdag.

I dansk forskning om børn, der er anbragt i familiepleje (11-17 år) svarer børn og unge selv, at de har langt færre udfordringer, end deres lærere og deres plejeforældre vurderer.² Således ligger deres besvarelser på de fleste SDQ delscorer tæt på et gennemsnitligt barns. Dog har gennemsnitligt 10% af alle danske børn en høj eller meget høj grad af vanskeligheder målt med SDQ. Det gælder for 15-20% af børn anbragt i pleje. Børn i pleje scorer sig selv tæt på det gennemsnitlige danske barn i forhold til:

- Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende
- Hyperaktivitet/opmærksomhed
- Adfærdsmæssige symptomer
- Total score for SDQ

Til gengæld er der to delscorer, hvor plejebørnene skiller sig markant ud på:

- Følelsesmæssige symptomer. Børn og unge anbragt i familiepleje angiver langt flere udfordringer end deres jævnaldrende (25% i stedet for 10%).
- Sociale styrkesider. Børn og unge anbragt i familiepleje angiver oftere, at de har gode sociale styrkesider, end deres jævnaldrende gør (96% i stedet for 90% i normalområdet).

Grafisk kan det vises således:

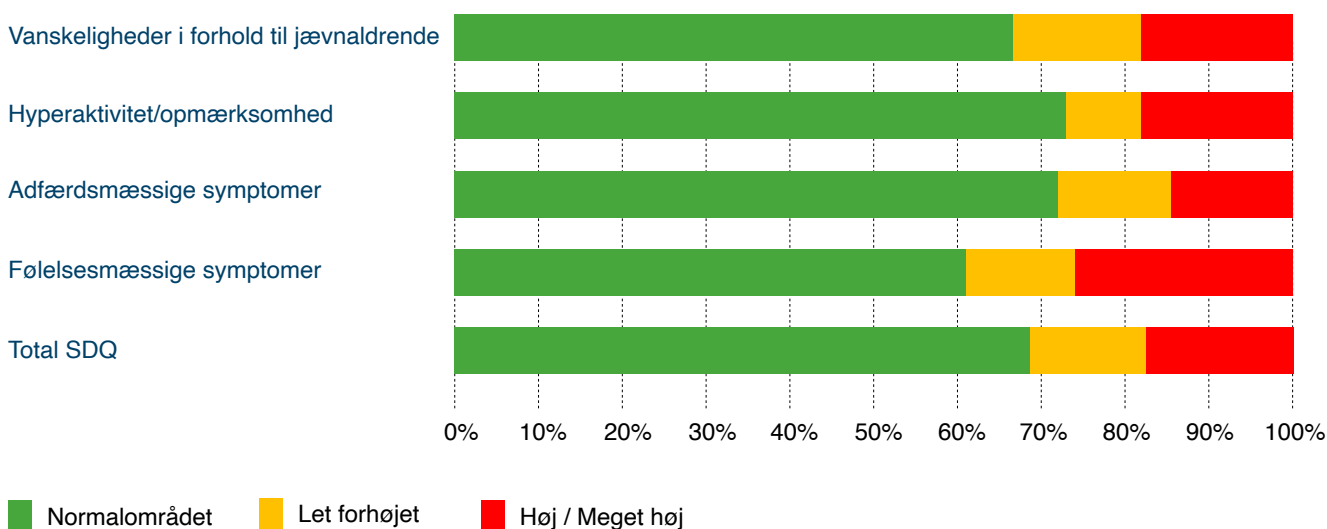
²Lausten, M (2016) Anbragte børn og unges trivsel. 2016. Bilag med figurer. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

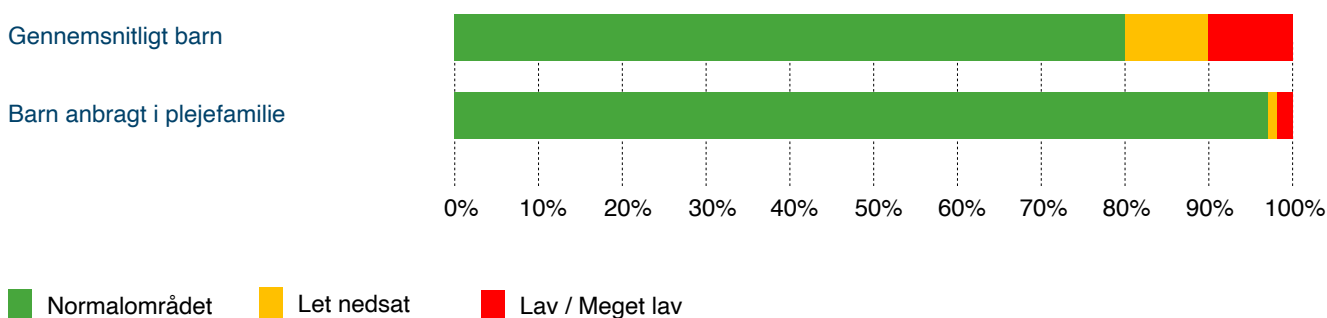
Disse opmærksomhedspunkter kan du bruge til en nysgerrig dialog med barnet. Det er som regel hjælpsomt for barnet, at du beder barnet om at give et konkret eksempel

fra hverdagen på et SDQ-svar, som du gerne vil forstå bedre. Spørg både ind til eksempler fra skole og fra hjemmet.

Figur 4 Egen trivsel beskrevet af den anbragte i familiepleje

Figur 5 Egen trivsel beskrevet af den unge i forhold til sociale styrkesider

Denne guide er udarbejdet til brug i projekt Mig og Min Plejefamilie, der omhandler screening af trivsel og læring hos anbragte børn og unge. Projektet er forankret på Københavns Professionshøjskole og er en del af Nationalt Videnscenter om Udsatte Børn og Unge. Guiden er udarbejdet af projektets medarbejdere i samarbejde med Komiteen for Sundhedsoplysning samt udvalgte fagkonsulenter, blandt andre læge Jon Arnfred.

*Se eventuelt mere om projektet på **www.nubu.dk***